

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
LATVISTIKOS PAGRINDAI	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): dr. Agnė Navickaitė-Klišauskienė Kitas / a (-i): dr. Vytautas Rinkevičius, dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė	VU FilF Baltijos kalbų ir kultūrų institutas, Baltistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
BA	pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
kontaktinė (auditorinė) ir savarankiškas darbas	3, 5, 7 semestrai	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	80

Dalyko (modulio) tikslas		
Per šio dalyko studijas ugdoma: Analitinis, kritinis ir kūrybinis mąstymas: gebės kritiškai vertinti informaciją, analizuoti reiškinius, išvelgti sudėtinės dalis ir ryšius tarp jų, gebės generuoti idėjas, siūlyti naujus, originalius, netradicinius problemų sprendimus. Gebėjimas dirbti individualiai ir grupėmis: gebės kelti individualius veiklos tikslus, jų siekti, pasirenkant tinkamas strategijas, reikalingus išteklius ir metodus; gebės gerbti kitus asmenis, tinkamai su jais bendrauti ir bendradarbiauti; Tarpkultūrinė kompetencija: gebės būti atviras ir Lietuvos kultūros, ir kitų kultūrų pažinimui per kalbą mokymąsi, literatūros, kalbos ir kt. studijas, gebės įgyti Lietuvos ir kitų kultūrų žinių ir supratimo, gretinti skirtingų kultūrų reiškinius; gebės kritiškai ir tolygiai vertinti Lietuvos ir kitų kultūrų reiškinius ir procesus. Kalbos, literatūros, kultūros tyrėjo kompetencija: gebės išvelgti lingvistinę ar literatūrologinę, kultūros tyrimų srities problemą ir jai ištirti pasirinkti tinkamą empirinę medžiagą, ją sukaupiti, analizuoti, sisteminti, kritiškai vertinti, naudojantis adekvačiais tyrimo metodais, šiuolaikinėmis technologijomis, duomenų ištekliais ir šaltiniais; gebės aprašyti atlikto tyrimo rezultatus moksliniame arba mokslo sklaidos tekste, pateikti išvadas ar rekomendacijas, viešai pristatyti tyrimo rezultatus ir apginti savo nuomonę.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės lyginti ir kritiškai vertinti informaciją (reiškinius, dalykus, žmonių poelgius ir kt.), spręsti apie jų privalumus ir trūkumus.	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas bei pristatymas	Kaupiamasis vertinimas: darbas per seminarus, pranešimas ir egzaminas, kurį sudaro 25 uždarojo ir 2 atvirojo tipo klausimai.
Gebės konstruktyviai bendrauti ir bendradarbiauti su įvairių kultūrų atstovais, suprasdami ir atsižvelgdami	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas,	

ījū tradīciju bei bendravimo konvencijų specifika.	grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas bei pristatymas	
Gebės analizuoti, interpretuoti ir vertinti latvių literatūros reiškinius platesniame Europos literatūros kontekste, vartodami tinkamą terminiją ir taikydami tinkamus metodus.	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas bei pristatymas	
Gebės analizuoti, interpretuoti ir vertinti latvių tautosakos ir mitologijos reiškinius platesniame latvių kultūros kontekste, vartodami tinkamą terminiją ir taikydami tinkamus metodus.	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas bei pristatymas	
Gebės analizuoti, interpretuoti ir vertinti latvių kalbos raidą giminių baltų kalbų raidos kontekste, vartodami tinkamą terminiją ir taikydami tinkamus metodus.	Probleminis dėstymas, įtraukiamoji paskaita, konkrečių straipsnių analizė, informacijos sisteminimas, grupės diskusija, savarankiškas užduočių atlikimas, pranešimo parengimas bei pristatymas	

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Bendroji informacija: Latvijos valstybė, geografiniai ir statistiniai duomenys, valstybės simboliai. Vardo kilmė.	2		2				2	2	Įvadiniai skaitiniai ir jų aptarimas. LITERATŪRA: Butkus A. Baltų krikštas ir krikščionėjimas // <i>Acta Baltica</i> , 1999, 103–110; Butkus A. Pastabos dėl latvio ir lietuvio įvaizdžio // <i>Acta Baltica</i> , 2001, 128–136.
2. Istorija. Latvijos priešistorė ir istorija. Latvijos gentys 12 a. Vokiečių ekspansija 13 a., Livonija 14–16 a. Livonijos karas ir Livonijos žlugimas. Kuršo-Žiemgalos kunigaikštystė. Reformacija. Šiaurės karas. Latvių žemės Lietuvos-Lenkijos kunigaikštystės, Švedijos ir Rusijos valdžioje. Latvija 20 a. 1905 m. revoliucija, Pirmasis pasaulinis karas, Latvijos nepriklausomybės paskelbimas. Nepriklausomybės kovos ir nepriklausomybės metai. Latvija Antrojo pasaulinio karo laikotarpiu. Antroji tarybinė okupacija. Nepriklausomybės atkūrimas.	4		8				12	16	Skaitiniai ir jų aptarimas, pranešimų Latvijos istorijos temomis rengimas ir pristatymas. LITERATŪRA: Butkus A. <i>Latviai</i> , 1995, 6–62; DVD: <i>Tildes datorenciklopēdija LATVIJAS VĒSTURE</i> ; Juozaitis A. <i>Ryga – niekieno civilizacija</i> , 2011 [ištraukos]; Kiaupa Z., Māesalu A., Pajur A., Staube G. Baltijos šalių istorija [ištraukos]; <i>Lielā Latvijas enciklopēdija</i> . Apibendrinant Latvijos istorijos temų grupę,

									seminaro metu analizuojamas filmas „Latvietis“ (rež. Jānis Cimermanis, 2007, 8'). Paskutinis istorijos temų seminaras skirtas filmo <i>Baiga vasara</i> (rež. Aigars Grauba, 2000, 112') arba <i>Rīgas sargi</i> (rež. Aigars Grauba, 2007, 118') peržiūrai, aptarimui ir diskusijoms.
3. Literatūra. Ikinacionalinė raštija. Kronikos ir ankstyvieji latviški raštai: <i>Gothardas Frydrichas Stenderis, Garlybas Helvigas Merkelis, Neregys Indrikis</i> ir senlatviai. Literatūra nacionalinio atgimimo fone: jaunlatviai <i>Krišjanis Valdemaras, Krišjanis Baronas, Juris Alunanas</i> . Tautinis romantizmas: <i>Atis Kruonvaldas, Auseklis, Andrėjus Pumpuras</i> ir jo epas „ <i>Lačplēsis</i> “, <i>Jekabas Lautenbachas-Jūsminis, Frydrichas Malbergis, Baumanis Karlis, Fricis Bryvzemniekas, Sudrabis Edžus, Pyteris Miglinskyas</i> . Individualiosios poezijos užuomazgos. Dramaturgijos pradžia ir <i>Adolfas Alunanas</i> . Prozos formavimasis ir brolių <i>Kaudzyčių</i> romanas „ <i>Matininkų laikai</i> “. 19 amžiaus pabaigos ir 20 amžiaus pradžios literatūra (<i>Rainis, Aspazija, Janis Porukas, Fricis Barda, Rūdolfs Blaumanis</i>), latvių literatūra sovietmečiu ir naujausios literatūros kryptys, dabartiniai rašytojai.	4		8				12	16	Skaitiniai ir jų aptarimas, pranešimų latvių literatūros temomis rengimas ir pristatymas, latvių kūrinių vertimų į lietuvių kalbą skaitymas ir aptarimas. LITERATŪRA: Berelis G. <i>Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam</i> , 1999; Butkus V. <i>Latvių literatūros eskizai: iki XIX a. pabaigos</i> , 1998; Andros Neiburgos, Ingos Abelės, Paulo Bankovskio, Laimos Muktupavelos, Gunčio Berelio kūrinių vertimai tinklalapiuose www.satenai.lt , http://literaturairmenas.lt , www.tekstai.lt (vertė Jurgis Banevičius, Laura Laurušaitė). Aptariant sovietmečio literatūrą žiūrimas ir analizuojamas filmas <i>Elpojiet dziļi!</i> (rež. Rolands Kalniņš, 1967, 73').
4. Latvių kalba. Garsyno ypatybės, kirtis ir priegaidės, vardažodis (gramatinės kategorijos, daiktavardžio ir būdvardžio paradigmos, skaitvardis, įvardis), veiksmožodis (gramatinės kategorijos ir jų raiška, paradigmos),rieveiksmis ir prielinksnis. Leksikos ir žodžių darybos ypatumai. Trumpa kalbinių tyrimų apžvalga, tyrėjai. Latvių kalbos tarmės. 16–18 a. tekstai. Rašybos raida ir stabilizacijos procesai. Kitų kalbų įtaka latvių kalbai.	3		7				10	12	Skaitiniai ir jų aptarimas, pranešimų latvių kalbos temomis rengimas ir pristatymas, praktinės užduotys, leidžiančios suvokti lietuvių ir latvių kalbų bendrybes ir skirtumus. LITERATŪRA: Butkus A. <i>Latviai</i> , 1995, 164–213; Dini P. U. <i>Baltų kalbos</i> , 2000, 71–127; Kabelka J. <i>Latvių kalba</i> , 1987, 8–53.
5. Latvių etnologija ir menas. Latvių etnomuzika, liaudies muzikos instrumentai, liaudies dainų unikalumas, jų rinkiniai ir rinkėjai, Krišjanis Baruonas ir <i>Dainų</i>	3		7				10	14	Skaitiniai ir jų aptarimas, pranešimų latvių etnokultūros temomis rengimas ir

<i>spinta</i> ; pasakojamoji tautosaka; mitologija, kalendorinės šventės ir papročiai. Postfolkloras: šiuolaikinė liaudies muzikos interpretacija.									pristatymas, įrašų perklausos ir aptarimas. LITERATŪRA: Bukus A. <i>Latviai</i> , 1995, 69–163; CD: <i>Latviešu tautas mūzikas kolekcija</i> . V. Muktupāvels. Kokles; Kursīte J. <i>Mītiskais folklorā, literatūrā, mākslā</i> , 1999; Šmitas P. <i>Latvių mitologija</i> , 2004.
6. Pranešimo rengimas.								10	
7. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas.				2			2	10	
Iš viso	16		32	2			50	80	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	50	Modulio pabaigoje	Egzaminą sudaro: 1. 25 uždarojo tipo klausimai (pasirenkamųjų atsakymų užduotys), maksimalią 25 balų sumą sudaro visi teisingai pasirinkti atsakymai, toliau balų suma kinta priklausomai nuo teisingų atsakymų; 2. du trumpi atvirojo tipo klausimai, formuluojami remiantis kurso programa (10 balų – 91–100% tinkamai atsakytų; toliau balai kinta kas 10%). 25 uždarojo tipo klausimai sudaro 80 proc. egzamino balo, o du atvirojo tipo – 20 proc. egzamino balo.
Pranešimas pasirinkta tema (trukmė – 10–15 min.)	30	Pasirinktu laiku visą semestrą	Kurso pradžioje duodamas temų sąrašas (temų grupės – Latvijos istorija, literatūra, kalba ir etnokultūra). Pranešimas vertinamas pagal šiuos kriterijus: <u>Pranešimo struktūra</u> : 1 balas pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, dėstymas, išvados, literatūros ir šaltinių sąrašas); <u>Pranešimo koncepcija (įvadas)</u> : 1 balas pagrįstas temos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas tikslas ir uždaviniai; <u>Turinys</u> : 5 balai tema atskleista išsamiai, remiamasi naujausia literatūra, nėra dalykinių klaidų, visi teiginiai pagrįsti, iliustruoti pavyzdžiais; <u>Išvados</u> : 1,5 balo išvados pagrįstos; <u>Minties rišlumas</u> : 0,5 balo mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai; <u>Komunikaciniai aspektai</u> (kontaktas su publika): 0,5 balo kalba, mimika ir gestai orientuoti į klausytoją, pranešėja(s) bendrauja su publika, atsako į užduotus klausimus, diskutuoja; <u>Kalba</u> : 0,5 balo dėstoma moksliiniu stiliumi, kalbos priemonės vartojamos taisyklingai.
Darbas per seminarus	20	Visą semestrą	2 taškai: aktyviai dalyvauja diskusijose, tinkamai atsako į klausimus, tinkamai formuluoja mokslo problemas ir klausimus auditorijai; 1 taškas: dalyvauja diskusijoje, tinkamai atsako į užduodamus klausimus; 0 taškų: lanko seminarus, tačiau beveik nedalyvauja diskusijoje.

Autors (-iai)	Leidimo meti	Pavadinims	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio toms	Leidykla ar internetinē nuoroda
Privaloma literatūra				
Butkus Alvydas	1995	Latviai		Kaunas: Ēsti
Butkus Alvydas	1999	Baltu kriksts ir krikščionējims // Acta Baltica, p. 103–110	1999	Kaunas: Ēsti
Butkus Alvydas	2001	Pastabos dēl latvio ir lietuvio įvaizdžio // Acta Baltica, p. 128– 136	2001	Kaunas: Ēsti
Butkus Vigmantas	1998	Latviu literatūros eskizai: iki XIX a. pabaigos		Šiauliai: Šiaulių universitetas
Dini Pietro Umberto	2000	Baltu kalbos		Vilnius: Mokslo ir enciklopediju leidybos institutas
Juozaitis Arvydas	2011	Ryga – niekieno civilizacija		Vilnius: Alma Littera
Kabelka Jonas	1987	Latviu kalba		Vilnius: Mokslas
Šmitas Pēteris	2004	Latviu mitologija		Vilnius: Aidai
Papildoma literatūra				
	2000	CD: Latviešu tautas mūzikas kolekcija. V. Muktupāvels. Kokles		
	1998	DVD: Tildes datorenciklopēdija LATVIJAS VĒSTURE		
	2005	Lielā Latvijas enciklopēdija		Rīga: Zvaigzne ABC
Apals Jānis, Māris Atgāzis, Jānis Graudonis, Ilze Loze, Ēvalds Mugurēvičs, Andrejs Vasks, Ilga Zagorska	2001	Latvijas senākā vēsture (9. g. t. pr. Kr. – 1200. g.)		Rīga: LU Latvijas vēstures institūts
Berelis Guntis	1999	Latviešu literatūras vēsture. No pirmajiem rakstiem līdz 1999. gadam		Rīga: Zvaigzne ABC
Bergmane Anna, Aina Blinkena	1986	Latviešu rakstības attīstība: latviešu literārās valodas vēstures pētījumi		Rīga: Zinātne
Holvoet Axel	2001	Studies in the Latvian Verb		Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
Kalnača Andra	2004	Morfēmika un morfonomologija		Rīga: Latvijas universitāte
Kiaupa Zigmantas, Ain Māesalu, Ago Pajur, Gvido Staube	2000	Baltijos šalių istorija		Vilnius: Kronta
Kursīte Janīna	1999	Mītiskais folklorā, literatūrā, mākslā		Rīga: Zinātne
Ozols Arturs	1961	Latviešu tautasdziesmu valoda		Rīga: Latvijas valsts izdevniecība
Ozols Arturs	1965	Veclatviešu rakstu valoda		Rīga: Liesma
Paegle Dzintra	2003	Latviešu literārās valodas morfologija, 1. daļa		Rīga: Zinātne

Rosinas Albertas	2005	Latvių kalbos daiktavardžio linksniavimo sistema. Sinchronija ir diachronija		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidybos institutas
Soida Emīlija	2009	Vārddarināšana		Rīga: LU Akadēmiskais apgāds

Atnaujinta: 2025-03-27